

som derfor bør holdes ude fra hinanden. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Solfstein-Ledreborg) erklærede, hvis jeg ikke tager fejl, at han var villig til at lade § 5 falde, men falder den, bør formentlig ogsaa en Mængde andre Bestemmelser i Udkastet falde; thi af Hensyn til §§ 3 og 4 behøves denne Understøttelseskasfe ikke; Understøttelsen kan da ske enten gennem det nuværende Fattigvæsen eller gennem Sogneraadet. Jeg ser ikke, hvorfor man til Udøvelsen af Lasterne i §§ 3 og 4 skulde behøve Andet end den nuværende Fattigbestyrelse — kommunalvalgte Mænd — i Forbindelse med Mænd, som skulde dømmes om, hvorvidt de Vedkommende vare værdige Trængende eller ikke. — Jeg skal imidlertid ligesom andre ærede Medlemmer udtale min Tak til de ærede Forslagsstillere, fordi de her have bragt et Spørgsmaal frem, som ganske vist trænger til at blive diskuteret, om end maaske den Form, hvori det er kommet frem, er mangelfuld og kan medføre, at den Opgave, som her er stillet, for Afskillige vil vise sig som umulig. Jeg tror nu ikke, at Opgaven er umulig. Jeg tror, at det ærede Udvalg ikke har været heldig i sin Fremstilling, men jeg tror, at der ved fortsat Arbejde og Bestræbelse vistnok vil kunne komme noget Godt ud deraf.

Th. Nielsen: Den Kritik, som det Lovforslag, vi nu behandle, har været Gjenstand for i 3 til 4 Dage, har ikke kunnet Andet end glæde mig; thi dels er jeg derved bleven endnu fastere i den Overbevisning, at Grundtanken i sig selv er rigtig, og dels skal jeg heller ikke negte, at den Kritik, som er kommen, i flere Stykker kan være begrundet, og til hvilken man derfor bør tage det Hensyn, den fortjener. Naar jeg nu agter at imødegaa de ærede Talere, skal jeg væsentlig henholde mig til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Jønger); det forekommer mig, at han egentlig fyldest har samlet, hvad der i det Hele taget er blevet sagt mod Lovforslaget. Han begyndte med at sige, at Forslagsstillerne — og da navnlig jeg — have handlet meget urigtig i at sætte dette Lovforslag i Forbindelse med den fri Konkurrence; thi — sagde han — den fri Konkurrence har ikke havt nogen videre Indflydelse paa Næringsforholdene. Den fri Konkurrence har ikke havt nogen Indflydelse paa at gjøre Arbejderbefolkningen talrigere eller gjøre dens Raar daarligere. Jeg tror nu rigtignok, at det ærede Medlem har i høi Grad Ret i denne Paastand. Den ændrer mig imidlertid ikke; thi det er mig kun et Vidnesbyrd om, at selv begavede og indsigtsfulde Mænd, naar de staa i en bestemt Leir, i et bestemt Parti, dog altid med Hensyn til visse Punkter ere fortvinede. Det gælder alle Partier, saa det er naturligvis ingen Dadel — det kunde ikke falde mig ind — over for det ærede Medlem; han har selv havt meget stor Del i, at denne

Retning her tillands har udviklet sig, ligesom den jo ogsaa har udviklet sig i de øvrige Lande i Europa. Det er ham derfor ikke muligt at se Syggesiderne derved, og naar man opbager Noget derved, som ikke er, som det skulde være, saa søger han Grundene paa alle andre Punkter, end hvor de ligge. Det gælder, som sagt, enhver Mand, der staa i et bestemt Parti. Jeg gaar ud fra, at de fleste Partier i det Mindste en Tid have en gavnbringende Indflydelse, og jo mere gavnbringende og jo større denne Indflydelse har været, desto mere naturligt er det, at Partimændene ere udsatte for ikke at se Manglerne ved deres eget System. Det kan dog vist neppe negtes, at i den saakaldte liberale Stat er den Enkelte ganske anderledes udsat for at blive — om jeg saa maa sige — baade aandelig og legemlig talt husvild, end i den middelalderlige Stat. Naar det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds har sagt, at jeg jo selv mange Gange har været med til Begrænsninger, saa undrede det mig uregtelig noget, at det ærede Medlem kunde minde derom, thi i Lovgivningens Natur ligger altid Begrænsning af den individuelle Frihed. Det er klart, men det er slet ikke det, som jeg har havt for Øie. Jeg har sagt, at den liberale Stat har sløfet den middelalderlige Stat. Jeg har ikke hebreidet det Parti Noget, paa ingen Maade. Jeg tror, at det er Noget, som Tiden har medført, og det Gnefte, som man kunde opfatte som en Bebrejdelse fra min Side — skjøndt ogsaa dette søgte jeg at mildne — var den Udtalelse, at de Herrer, som havde været Ansøgere, ikke havde været konsekvente paa deres eget Omraade. Det er i hvert Fald det Gnefte, som man vil kunne opfatte som en Dadel, thi jeg erkender, at Arbejds Deling og hele den nyere Kultur er Noget, som man ikke kan sige, at de Herrer have fremkaldt. Paa ingen Maade, de have kun været Jøvere derfor her, og naar det ærede Medlem sagde — og dert stemmede han overens med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brig) — at den Side, hvortil jeg hører, havde været lige saa ivrig derfor, saa er det Noget, som jeg indrømmer; men jeg maa dog tilføie, at vi have ikke den Tre deraf, som de Herrer, thi de Herrer have dog i det Væsentligste været Ansøgere baade i Regjeringen og i Lovgivningsmagten lige indtil 1872. Saavidt jeg skjønner er dette den største Ros, jeg kunde give de Herrer, og det er min oprigtige Mening, thi jeg indrømmer, at dette Parti har havt en stor Indflydelse end ogsaa paa den anden Side her i Salen, ja, maaske en større Indflydelse, end det selv vil tro. Jeg kan naturligvis heller ikke negte, at et saa mægtigt Parti, med saa store aandelige Kræfter, og som paa en Maade er Arvetager efter den nærmest foregaaende Tid, altid vil vedblive til en Tid at udøve en stor Indflydelse; men jeg kan fremdeles ikke negte, at jeg tror, at de Herrer's Rolle